

Vastineet, ehdotusvaihe

PROJEKTIN NIMI Utajärven kunta Mustikkakankaan asemakaavan muutos ja laajennus suurteollisuutta varten	Kaavan laatija Elina Marjakangas ja Juho Bucht	Päiväys 6.5.2026
---	--	---------------------

Asemakaavaehdotus oli yleisesti nähtävillä 26.3.-27.4.2026 (AKL 65 § ja MRA 27 §). Kaavaehdotuksesta saatiin seuraavat lausunnot ja vastaukset lausuntopyyntöihin, joihin on laadittu vastineet. Muistutuksia ei jätetty.

Sisällysluettelo

Lausunnot	1
1. Lupa- ja valvontavirasto, 29.4.2026.....	1
2. Pohjois-Suomen elinvoimakeskus/liikenneosasto, 24.4.2026.....	2
3. Lapin elinvoimakeskus, 27.4.2026	2
4. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 8.4.2026	3
5. Oulun museo- ja tiedekeskus / arkeologia, 24.4.2026	3
6. Oulun museo- ja tiedekeskus / rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema, 27.4.2026	4
7. Museovirasto, 31.3.2026	4
8. Pudasjärven kaupunki - Oulunkaaren ympäristöpalvelut, 27.4.2026	4
9. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), 21.4.2026	5
10. Fingrid, 20.4.2026.....	5
11. Suomen erillisverkot Oy, 8.4.2026.....	5

Lausunnot

1. Lupa- ja valvontavirasto, 29.4.2026

Utajärven kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa Mustikkakankaan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen ehdotuksesta. Asemakaavan tarkoituksena on mahdollistaa vetylaitoksen rakentuminen Utajärven kuntaan. Lupa- ja valvontavirasto (LVV) on tutustunut saatavilla olevaan aineistoon ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Alueiden käyttö

Alueidenkäyttölain (42 §) mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Kaavaselostuksessa on tunnistettu, että kaavaehdotus poikkeaa voimassa olevasta kirkonkylä-Vaala osayleiskaavasta, jossa suunnittelualue sijoittuu osin yleiskaavassa maa- ja metsätalousalueeksi (M) osoitetulle alueelle ja osin suunnittelualue sijoittuu alueelle, jolla ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään (AKL 54 §).

Asemakaavaselostuksessa sekä liitteessä neljä on esitetty alueelle tehty yleiskaavallinen tarkastelu sekä perusteet alueen teollisuusalueen laajenemistarpeelle, sekä todettu yleiskaavan olevan tavoitteiltaan vanhentunut. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa edelleen, ettei asemakaavan laadinnalla voida aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista

merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Suunnittelun lähtökohtana tulisi olla ensisijaisesti yleiskaavan tarkistaminen, ei asemakaavan laatiminen yleiskaavan vastaisesti (esim. KHO 22.1.2026, 149/2026).

Mustikkakankaan asemakaavan suunnittelun lähtökohtana on vetylaitoksen sijoittuminen alueelle. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että asemakaavaratkaisuilla ei voida ottaa suoraan kantaa siihen, millainen laitos alueelle sijoittuu. Asemakaavan T/kem-merkintä voi mahdollistaa myös jonkin muun vaarallisten kemikaalien valmistamiseen tai varastointiin erikoistuneen laitoksen sijoittumisen kaava-alueelle. Asemakaavan vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida yleisesti T/kem-merkinnän mahdollistaman tuotantolaitoksen mahdolliset ympäristövaikutukset.

Muuta

Kaavamuuotosalueelle suunnitellun vedyn tuotantolaitoksen osalta on käynnistetty ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA). YVA:n yhteydessä hankkeesta arvioidaan erilaisin laajuuksin toteutettavia vaihtoehtoja ja niiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena toimii lupa- ja valvontavirasto, joka antaa YVA-menettelyn päätteeksi hankkeesta perustellun päätelmän. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että hankkeen edetessä tulee kaikki YVA:n yhteydessä esille tulleet johtopäätökset huomioida jatkosuunnittelussa sekä kaikessa luvituksessa.

Vastine: [Merkitään tiedoksi.](#)

2. Pohjois-Suomen elinvoimakeskus/liikenneosasto, 24.4.2026

Utajärven kunta pyytää Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen lausuntoa Mustikkakankaan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen suurteollisuutta varten (Mustikkakangas 3) kaavaehdotuksesta. Kunnan tavoitteena on kehittää suunnittelualueelle suurteollista toimintaa. Laadittava asemakaava mahdollistaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan vetylaitoksen sijoittumisen alueelle.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus lausuu asemakaavaehdotuksesta seuraavaa:

Elinvoimakeskus huomautti asemakaavan valmisteluvaiheen aineistosta antamassaan lausunnossa, että valtatieltä 22 alueelle osoitetun pelastusliikenteen ajoyhteyden (pe) liittymänuoli oli kaava-alueen ulkopuolella. Kaavaehdotukseen kaava-aluetta on laajennettu valtatie 22 tiealueelle niin, että liittymänuoli mahtuu alueen sisäpuolelle. Samalla pelastusliikenteen ajoyhteyden liittymä on siirretty kaavaluonnokseen verrattuna noin 95 metriä itään karkeasti tieosoitteeseen 22/14/1415 oikea. Esitetyssä paikassa pelastusliikenteen liittymä tulisi todella lähelle olemassa olevaa maa- ja metsätalousliittymää tieosoitteessa 22/14/1438 oikea. Uutta liittymää ei voi rakentaa näin lähelle olemassa olevaa liittymää. Liittymät tulee joko yhdistää yhdeksi liittymäksi, jonka suunnittelualueelle johtava haara rajataan vain pelastusliikenteelle tai liittymä tulee siirtää kauemmas olemassa olevasta liittymästä.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksella ei ole muuta huomauttamista kaavaehdotuksesta.

Vastine:

[Pelastusajoneuvoliittymän paikka siirretään lausunnon perusteella.](#)

3. Lapin elinvoimakeskus, 27.4.2026

Lapin elinvoimakeskuksella ei ole lausuttavaa otsikon mukaisiin kaavaehdotuksiin.

Vastine: [Merkitään tiedoksi.](#)

4. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 8.4.2026

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että Mustikkakankaan suurteollisuusalueen asemakaavaehdotus on maakuntakaavan aluevarausten ja pääosin sen tavoitteiden mukainen. Kaavaratkaisu toteuttaa maakuntakaavan teollisuusalueita, liikennejärjestelyjä sekä elinkeinojen kehittämistä koskevia tavoitteita.

Kaavassa on pyritty ottamaan huomioon maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöarvot sekä alueen liikenteelliset yhteydet. Liitto pitää tärkeänä, että asemakaavamääräyksiä tarkennetaan valtakunnallisesti arvokkaan Keisarintien osalta sekä uudisrakentamisen yhtenäisyyden ja arkkitehtonisen laadun osalta, koska toteutuessaan teollisuusrakennukset muodostavat uuden laajalle Oulujokivarren kulttuurimaisemaan näkyvän maamerkin.

Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotukseen maakuntakaavan näkökulmasta.

Vastine:

Kaavoituksessa on käsitelty valtakunnallisesti arvokkaan keisarintien huomioimista yhteistyössä alueellisen vastuumuseon kanssa ja huomioitu Keisarintie asemakaavamerkinnöin ja -määräyksiin. Asemakaavaan sisältyy yleinen kaavamääräys, jonka mukaan tulee kiinnittää huomioita rakennuskohteiden ulkoasuun ja sijoitteluun suhteessa jokivarren maisemaan. Ko. yleismääräyksen sanamuotoa tarkennetaan vielä, jotta myös uudisrakentamisen yhtenäisyys ja arkkitehtoninen laatu tulisi paremmin huomioituksi.

5. Oulun museo- ja tiedekeskus / arkeologia, 24.4.2026

Utajärven kunta on pyytänyt museolain (314/2019) mukaisena Pohjois-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona toimivan Oulun museo- ja tiedekeskuksen lausuntoa asiakohdassa mainitusta asemakaavan ehdotuksesta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Suunnittelualue (noin 136 ha) sijaitsee Utajärven keskustaajamasta noin 4,5 km kaakkoon Oulujoen länsipuolella Kajaanintien (Vt 22) ja Oulu-Kajaani junaradan välisellä alueella. Asemakaavan tarkoitus on mahdollistaa suurteollinen toiminta suunnittelualueella mahdollistamalla vihreän siirtymän hankkeiden toteutuminen eli vetyteollisuuden sijoittuminen alueella.

Museo ja tiedekeskus on viimeksi lausunut asiassa sen luonnosvaiheessa 16.2.2026. Lausunnossa esitetty on otettu huomioon kaavaehdotuksessa. Lausunnossaan vastuumuseo esitti muinaisjäännöksiä koskevassa kaavamääräyksessä sanan museoviranomainen korvattavaksi sanaparilla alueellinen vastuumuseo. Näin onkin tehty kaavamääräyksen ensimmäisessä kappaleessa. Määräyksen toisessa kappaleessa myös sana Museovirasto on ensimmäisen kerran mainittaessa tullut korvatuksi alueellisella vastuumuseolla. Kaavamääräyksen toisen kappaleen toinen lause *"Tutkimukset edellyttävät muinaismuistolain 10 §:n edellyttämää tutkimuslupaa alueelliselta vastuumuseolta."* tulee palauttaa takaisin alkuperäiseen muotoon *"Tutkimukset edellyttävät muinaismuistolain 10 §:n edellyttämää tutkimuslupaa Museovirastolta"*. Kun Museovirasto on muinaismuistolain mukaisesti tutkimusluvan myöntävä viranomainen, on kaavamääräyksen kohta syytä korjata.

Museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa nähtävillä olevasta asiakohdassa mainitun asemakaavan ehdotuksesta.

Vastine:

Muinaisjäännöksiä koskevaa kaavamääräystä korjataan vähäisesti lausunnon mukaisesti muotoon: *"...Tutkimukset edellyttävät muinaismuistolain 10 §:n edellyttämää tutkimuslupaa Museovirastolta"*.

6. Oulun museo- ja tiedekeskus / rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema, 27.4.2026

Oulun museo- ja tiedekeskus on lausunut asemakaavan luonnosvaiheesta. Museolla ei ole enempää huomautettavaa asiaan liittyen rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

7. Museovirasto, 31.3.2026

Olette pyytänyt Museovirastolta lausuntoa otsakkeen asiassa (Museoviraston drno. MV/00044/2026). Museoviraston ei ole tarpeen lausua asiassa. Sen sijaan neuvon pyytämään lausuntoa alueelliselta vastuumuseolta, jos sitä ei ole jo tehty. Alueellinen vastuumuseo hoitaa alueellisen asiantuntijan tehtäviä museolain perusteella kulttuuriperinnön osalta. Alueellisena vastuumuseona Utajärven alueella toimii Oulun museo- ja tiedekeskus, Oulu, <https://oulunmuseojatiedekeskus.fi/vastuumuseotyol/>.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

8. Pudasjärven kaupunki - Oulunkaaren ympäristöpalvelut, 27.4.2026

Lausunto, Mustikkakankaan asemakaavan laajennus

Utajärven kunta on pyytänyt Oulunkaaren ympäristöpalveluilta lausuntoa koskien Mustikkakankaan asemakaavan muutosta ja laajennusta suurteollisuutta varten. Asemakaavan suunnittelualue sijaitsee nykyisen Mustikkakankaan teollisuusalueen kaakkoispuolella Orikankaan alueella. Asemakaavan laajennus koskee kunnan omistamia kiinteistöjä 889-407-2-167, 889-407-2-169, 889-407-2-186 ja 889-407-55-45 yhteensä noin 136 ha alueella. Asemakaavan muutos koskee Mustikkakankaan asemakaavan korttelin 506 tonttia 3, (EJ), korttelia 511 (TY ja T-1) sekä niihin liittyviä suojaviheralueita.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut Oulunkaaren ympäristölautakunta toimitelimenään toimii Utajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Oulunkaaren ympäristölautakunta on päätöksellään 22.5.2025 § 34 delegoinut yksittäisistä asioista lausumisen ympäristönsuojeluviranomaisen viranhaltijoille.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena lausuu asiassa seuraavaa:

Asemakaavaehdotukseen on merkitty kolme ohjeellista maa-ainesten vastaanotto- tai läjitysalueita (läji). Merkinnän selitys kuuluu seuraavasti: ”Merkinnällä osoitetaan korttelin sisällä syntyvien maamassojen sijoittamiseen tarkoitettuja alueita. Alueet havainnollistavat arvioitua maamassojen sijoittamiseksi tarvittavaa pinta-alaa korttelin täysin rakennuttua. Alueiden toteutuva koko, sijainti ja muoto voivat poiketa kaavassa osoitetusta. Maamassojen sijoittaminen tulee perustua korttelialueen toteutussuunnitelmiin.” Asemakaavaselostuksessa todetaan ”Teolliseen toimintaan aluetta otettaessa joudutaan tontin pinnanmuodot tasoittamaan ja poistamaan turvepitoiset pintamaat rakentamisalueilta. Tasoittamisesta syntyy maamassoja, jotka on ekologisinta läjittää suunnittelualueella ja käyttää alueen maarakentamiseen. Asemakaavassa on osoitettu ohjeellisina alueita tontin osille, joille maamassoja voisi sijoittaa. Tarkemmat läjitysalueiden sijainnit ratkaistaan toteutussuunnittelun yhteydessä.”

Oulunkaaren ympäristöpalvelut tuo esille, että kaivettuja maa-aineksia saa lähtökohtaisesti läjittää vain ympäristöluvanvaraisille läjitysalueille. Rakentamisessa pois kaivetun maa-aineksen jäteluonnetta koskeva harkinta tehdään monivaiheisella arvioinnilla, jossa kaikkien arviointiperusteiden on täytyttävä. Jos kokonaisarvioinnissa kaikki perusteet täytyvät, maa-ainesta ei pidetä jätelain 5.1 §:n tarkoittamana jätteenä, jolloin ympäristölupaa ei tarvitse. Keskeisiä arviointiperusteita ovat:

- Maa-aineksen sisältämät haitta-ainepitoisuudet eivät aiheuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa
- Jatkokäyttö on varmaa
- Jatkokäyttö on suunnitelmallista (suunnitelmalla osoitetaan, että maa-ainekselle on aito tarve eli maa-aines korvaa aidosti kyseiseen tarkoitukseen käytettävää muuta ainesta. Suunnitelmalla tarkoitetaan esimerkiksi yleis- tai asemakaavaa tai rakentamislain mukaista lupaa tai ilmoitusta).
- Maa-aines voidaan jatkokäyttää sellaisenaan ilman muuntamistoimia.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut huomauttaa, että kaavaehdotuksessa läjitysalueiden merkinnät eivät vielä riitä jatkokäytön suunnitelmallisuuden osoittamiseksi. Läjitystoimintaa ei lähtökohtaisesti katsota hyödyntämiseksi, vaan maankaatopaikkatoiminnaksi. Suunnitelmallinen käyttötarkoitus olisi esimerkiksi melu- tai maisemavallit. Oulunkaaren ympäristöpalvelut suosittelee, että ylijäämämaille mietitään hyödyntämiskohteita jo kaavoitusvaiheessa.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut suosittelee, että kaavoituksessa huomioidaan hömötiaisen pesintä ja säästetään luoteiskulman metsikkö, jos mahdollista.

Vastine:

Kaavaselistusta ja ohjeellisia läjitysalueita koskevaa kaavamääräystä täydennetään kaavan mahdollistaman läjitystoiminnan tarpeen ja suunnitellun tarkoituksen osalta. Asemakaavaan merkittyjen läjitysalueiden sijainti ja laajuus ovat ohjeellisia ja lopullinen toteutus voi poiketa asemakaavaan merkitystä. Läjitysalueiden tarve, tarkempi mitoitus ja korkeus riippuvat myös hankkeesta, joka alueelle mahdollisesti toteutuu. Asemakaavoituksen yhteydessä tunnistettu tarve läjitysalueille ja niiden ajateltu jatkokäyttö liittyy maisemointiin, mutta toteutuvasta hankkeesta riippuen tarvittaessa myös melusuojaukseen.

9. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), 21.4.2026

Tukesilla ei ole lisättävää aikaisempiin lausuntoihin.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

10. Fingrid, 20.4.2026

Tiedoksi, että Fingrid ei lausu Mustikkakankaan asemakaavamuutoksen suurteollisuuden ehdotusvaiheen aineistosta. Kyseisellä asemakaava-alueella ei ole Fingridin voimajohtoja eikä muita toimintoja. Asemakaavaa koskevaa lausuntoa ei ole siten tarpeen tehdä.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

11. Suomen erillisverkot Oy, 8.4.2026

Viitaten lausuntopyyntöönne 26.3.2026 koskien Mustikkakankaan asemakaavaa suurteollisuutta varten. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoperaattoripalvelut liiketoimintaan.

Vastine: Merkitään tiedoksi.